2016D23866

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juni 2016

Op 18 februari 2016 heeft de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verzocht om een reactie op de brief van het Teylingen College (locatie KTS) te Voorhout over de vereenvoudiging van de bekostiging in het voortgezet onderwijs. De brief brengt diverse zorgen naar boven die zich concentreren rondom twee verschillende thema's. Het eerste betreft de discussie over in hoeverre de huidige bekostiging toereikend is voor het technisch vmbo. Hierbij wordt gerefereerd aan het verleden en aan de overstap naar de nieuwe profielen vanaf komend schooljaar. Het tweede behelst een verzoek om in het nieuwe bekostigingsmodel een extra parameter ten behoeve van het technisch vmbo op te nemen. In deze reactie ga ik op deze vragen in.

Net als het Teylingen College KTS onderschrijf ik het grote belang van technisch onderwijs, waarin leerlingen het beste uit zichzelf kunnen halen en waarin zij optimaal worden voorbereid op vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt. Scholen die technisch onderwijs aanbieden hebben te maken met duurdere materialen en daarnaast vraagt dit type onderwijs vanwege de veiligheid om een andere leraar-leerling-ratio dan het algemeen vormend onderwijs. Om deze redenen ontvangen vbo-scholen (waaronder techniekscholen) een hogere bekostiging dan avo-scholen. Dat de bekostiging in het voortgezet onderwijs op macroniveau toereikend is, wordt door de Algemene Rekenkamer bevestigd. Daarbij constateert de Rekenkamer dat er geen directe correlaties bestaan tussen de financiële positie van schoolbesturen en groepskenmerken, zoals onderwijsaanbod.[1] Het is dus niet zo dat scholen die (technisch) vmbo aanbieden er financieel slechter voor staan dan de andere scholen.

Tegelijkertijd staan de ontwikkelingen in het onderwijs niet stil. Onder andere het vmbo ziet de afgelopen periode veel op zich af komen. Zo is in 2011 gestart met de ontwikkeling van nieuwe beroepsgerichte examenprogramma's in het vmbo. Sinds 2013 zijn scholen bezig met pilots in deze nieuwe profielen. Vanaf het begin is het uitgangspunt geweest dat de huidige bekostiging afdoende moet zijn voor de nieuwe profielen. Scholen hebben de afgelopen jaren ruim de gelegenheid gehad om te anticiperen op de overgang naar de nieuwe profielen en de mogelijke bijbehorende incidentele kosten. De Inspectie van het Onderwijs concludeerde recent dat de schoolbesturen in het voortgezet onderwijs de afgelopen jaren veel reserves hebben aangehouden.[2] Over dit onderwerp heb ik op 2 maart uitgebreid met uw Kamer gesproken (Kamerstuk 34 300 VIII, nr. 138). Besturen kunnen geld reserveren en zelf bepalen wanneer en hoe zij die reserves besteden, bijvoorbeeld aan de implementatie van de nieuwe profielen. Hierbij zie ik grote kansen in samenwerking tussen scholen die technisch vmbo aanbieden, waarbij bijvoorbeeld praktijklokalen kunnen worden gedeeld. Dit is zeker in krimpregio's van groot belang. Ook het regionale vervolgonderwijs en het lokale bedrijfsleven kunnen voor techniekscholen hierin een belangrijke samenwerkingspartner zijn.

Tegelijkertijd ben ik me er van bewust dat de nieuwe profielen investeringen van scholen vergen, zeker als wordt overgestapt naar een profiel dat verder afligt van het huidige aanbod van een school. Het Teylingen

---

1 Algemene Rekenkamer (2014): *Bekostiging Voortgezet Onderwijs*, p. 18 (bijlage bij Kamerstuk 31 289, nr. 193)

2 Inspectie van het Onderwijs (2015): *De financiële situatie in het onderwijs 2014 (bijlage bij Kamerstuk 34 300 VIII, nr. 125)*

College KTS adresseert in de brief juist een algemene uitgavenreductie van scholen in het voortgezet onderwijs op inventarisvervangingen. Ook ik heb in het rapport *De financiële situatie in het onderwijs 2014* deze trend geconstateerd, die impliceert dat de scholen in het voortgezet onderwijs investeringen in nieuwe inventaris en apparatuur uitstellen. Recent heb ik gesprekken gevoerd met bestuurders en schoolleiders die technisch vmbo aanbieden. Tijdens deze gesprekken is stilgestaan bij de mogelijke investeringen die bij de overstap naar de nieuwe profielen van scholen worden gevraagd en de vraag in hoeverre besturen deze transitiekosten nu kunnen dekken. Ook is daarbij gesproken over het borgen van het aanbod van technisch vmbo in de regio. De zorgen op dit vlak neem ik uiterst serieus. Ik wil dan ook inventariseren in hoeverre de geuite zorgen in het licht van de transitie naar de nieuwe profielen in de praktijk spelen en welke passende oplossingsrichtingen hier mogelijk zijn.

De zorgen uit de brief van het Teylingen College KTS hebben ook betrekking op een tweede ontwikkeling, namelijk de inrichting van de vereenvoudigde bekostigingssystematiek in het voortgezet onderwijs. Met name wordt in de brief gepleit voor een extra parameter ten behoeve van het technisch vmbo. Ik wil benadrukken dat de vereenvoudiging van de bekostiging een separaat vraagstuk betreft. De vereenvoudiging richt zich niet op de hoeveelheid beschikbare middelen, maar op het vereenvoudigen van de manier waarop dat geld onder de scholen wordt verdeeld.

Na mijn eerste brief over de vereenvoudiging van de bekostiging in het voortgezet onderwijs van 17 april 2015 heb ik uw Kamer op 17 december 2015 opnieuw over dit onderwerp geïnformeerd.[3] [4] In deze brief heb ik aangegeven dat de aanleiding voor het vereenvoudigingtraject onder meer was dat de Algemene Rekenkamer constateerde dat de huidige bekostigingssystematiek in het voortgezet onderwijs complex is en niet aansluit bij de praktijk van scholen. In deze brief heb ik verder uiteengezet dat het voorgestelde nieuwe model drie bekostigingsparameters bevat, namelijk (1) een bekostigingsbedrag voor een leerling in de bovenbouw van het algemeen vormend onderwijs en de gehele onderbouw, (2) een hoger bekostigingsbedrag voor leerlingen in de bovenbouw van het voorbereidend beroepsonderwijs en het praktijkonderwijs en (3) een vaste voet per vestiging. De drie voorgestelde parameters vloeien voort uit twee belangrijke criteria voor het nieuwe bekostigingsmodel, namelijk dat het model enerzijds zo eenvoudig mogelijk moet zijn, maar anderzijds objectiveerbare kostenverschillen moet honoreren. Het model houdt rekening met het kostenverschil tussen algemeen vormend en beroepsgericht onderwijs door leerlingen in het praktijkonderwijs en de bovenbouw van het vbo een hoger bekostigingsbedrag toe te kennen (zoals de huidig bekostigingssystematiek dat ook doet). Het model is hiermee zo eenvoudig mogelijk, maar doet tegelijkertijd recht aan kostenverschillen waar scholen in de praktijk mee te maken hebben. De vereenvoudiging van de bekostiging in het voortgezet onderwijs kent dus een objectieve aanleiding en biedt scholen, medezeggenschapsraden en toezichthouders een grote impuls op het gebied van transparantie en het beter mogelijk maken van financieel beheer.

Tegelijkertijd zie ik ruimte voor verfijning van het voorlopige model. In de berichtgeving aan uw Kamer over dit onderwerp heb ik eerder aangegeven dat, nu het vereenvoudigingstraject tot op dit niveau is uitgewerkt, een fase van bredere consultatie zou plaatsvinden. Inmiddels is het wetsvoorstel aangeboden voor internetconsultatie en is er gesproken met de vakbonden. Ook ben ik in samenwerking met de VO-raad in gesprek

[3] Kamerstuk 31 289, nr. 233
[4] Kamerstuk 31 289, nr. 274

gegaan met verschillende schoolbesturen over de voorgenomen vereenvoudiging, over de mogelijke effecten hiervan en hoe we met deze effecten kunnen omgaan. Als onderdeel van deze consultatie ben ik ook in gesprek gegaan met bestuurders van beroepsgerichte vmbo-scholen en met schoolleiders van scholen die technisch vmbo aanbieden, waaronder het Teylingen College KTS. Deze gesprekken, die recent hebben plaatsgevonden, hebben waardevolle input opgeleverd voor verdere ontwikkeling en verfijning van het voorlopige nieuwe bekostigingsmodel. Tijdens deze gesprekken is gesproken over een extra bekostigingsparameter voor het technisch vmbo, maar bijvoorbeeld ook over regionale samenwerking tussen vmbo-scholen, mbo-instellingen en het bedrijfsleven, om op die manier technisch vmbo in de regio aan te kunnen (blijven) bieden.

Ik neem de zorgen, suggesties en oplossingen uit de consultatieronde en de brief van het Teylingen College KTS serieus. In de komende periode wil ik deze input zorgvuldig wegen en het nieuwe bekostigingsmodel, mede op basis van deze input, verder ontwikkelen en verfijnen. Daarbij verkies ik zorgvuldigheid boven snelheid. Voor de zomer van 2016 informeer ik uw Kamer separaat over het vervolgproces van de vereenvoudiging van de bekostiging in het voortgezet onderwijs.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker